

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

PSZ.II.431.28.2022

Kielce, 21.07.2022 r.

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI w Kielcach Oddział Obsługi Klienta	
Wysl. dnia	22. 07. 2022
L.dz.	zał.
Podpis	

Pani Joanna Rał -Kocela
Gminny Ośrodek
Pomocy Społecznej
Radków 99
29-135 Radków

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym, która przeprowadzona została w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Radkowie w dniu 29 czerwca 2022 r., w zakresie:

1. Opracowania i realizacji 3 – letniego gminnego programu wspierania rodziny.
2. Kwalifikacji asystentów rodziny i tworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
3. Tworzenia oraz rozwoju systemu opieki nad dzieckiem, pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.
4. Współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcijnym.
5. Prowadzenia monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

6. Koordynowania działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 17 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Kontrola przeprowadzona została na podstawie:

- art. 186 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2022 r. poz. 447).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w składzie:

1. **Pani Elżbieta Paluch** – Kierownik Oddziału (legitymacja służbowa nr 05), upoważnienie nr 456/2022.z dnia 23.06.2022 r.,
2. **Pani Anna Konieczna** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 02), upoważnienie nr 455/2022 z dnia 23.06.2022 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów.

Kontrolą objęty został okres od 01.01.2021 r. do dnia kontroli.

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie jest pani Joanna Rał – Kocela. Powołana została na to stanowisko od dnia 24 maja 2022 r. zgodnie z Zarządzeniem Nr 38A/2022 Wójta Gminy Radków z dnia 24.05.2022r.

Ośrodek posiada numer REGON: 150009619 i NIP: 6561962834.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Organizacja pracy z rodziną na terenie gminy Kluczewsko.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radkowie jest jednostką organizacyjną gminy Radków. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej funkcjonuje w oparciu o statut i regulamin organizacyjny.

Statut Ośrodka ustanowiony został Uchwałą Nr XIII/84/2016 Rady Gminy w Radkowie z dnia 01 marca 2016r. W dokumencie w § 4 pkt 10 wskazano, że ośrodek wykonuje zadania

wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poprzez prowadzenie pracy z rodziną oraz ponoszenie wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W statucie nie ma natomiast wpisanych zadań z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (zał. nr 2).

Regulamin Ośrodka stanowi załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 4/2020 z dnia 27 lutego 2020r, Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie. W trakcie kontroli przeanalizowano dokument stwierdzając, że w postanowieniach ogólnych wpisana jest ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, brak natomiast ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”.

W § 3 pkt 7 wskazano umowę zadaniową jako formę zatrudnienia asystenta rodziny, natomiast w § 12 pkt 9 określony został „Szczegółowy zakres obowiązków Asystenta Rodziny” (zał. nr 3).

W trakcie kontroli poinformowano Kierownika GOPS aby dokonując zmiany Zarządzenia w sprawie wprowadzenia zmian do Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie uwzględniać wszystkie zadania asystenta, o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kierownik GOPS posiada pełnomocnictwo Wójta Gminy Radków z dnia 24.05.2022 r., do składania oświadczeń woli w imieniu Gminy Radków w zakresie działalności kierowanej jednostki, do dysponowania środkami określonymi w planie finansowym GOPS w Radkowie, do reprezentowania Gminy Radków przed sądami, organami administracji publicznej, organami egzekucyjnymi we wszystkich postępowaniach sądowych, administracyjnych związanych z działalnością GOPS w Radkowie.

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Radków posiadała opracowany 3-letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 przyjęty Uchwałą Nr XXXIV/215/2021 z dnia 31 sierpnia 2021 roku (zał. nr 4).

W podstawach prawnych opracowania Programu wskazano ustawy: o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o pomocy społecznej, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”, o pomocy osobom uprawnionym

do alimentów, o Karcie Dużej Rodziny, o systemie oświaty oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radków na lata 2016-2020.

Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Radków w Programie obrazuje ogólną liczbę mieszkańców gminy, liczbę rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej wraz z podaniem powodów udzielenia pomocy i wsparcia, liczbę osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w PUP, liczbę rodzin objętych interwencją policyjną w powodu przemocy domowej, liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Z analizy dokumentu wynika, że adresatami Programu są rodziny zamieszkujące teren gminy Radków ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, rodzin z problemem bezrobocia, alkoholizmu, ubóstwa, przemocy w rodzinie.

Z ogólnego wstępu do Programu wynika, że został on opracowany dla dobra rodzin i dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych i środowiska rodzinnego.

W Programie nie dokonano analizy SWOT, która jest stosowana jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Pozwala wykorzystać zgromadzone informacje do opracowania strategii działania opartej na silnych stronach i szansach, przy jednoczesnym eliminowaniu bądź ograniczaniu słabych stron i zagrożeń. Głównym celem analizy powinno być określenie aktualnej pozycji problemów występujących w gminie, a wraz z tym opracowanie najlepszej strategii postępowania. Analiza SWOT powinna być dokonana w podziale na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę,
- szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

W Programie określono cel główny jakim jest wzmocnienie roli i funkcji rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dzieci. Realizacja powyższego celu ma odbywać się poprzez cele szczegółowe takie jak:

- Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny.
- Zabezpieczenie rodzinie podstawowych potrzeb socjalno – bytowych i bezpieczeństwa.
- Wzrost kompetencji kadry pracującej z dzieckiem i rodziną.

Każdy z powyższych celów ma określone zadania służące osiągnięciu zakładanych wskaźników realizacji oraz wskazanych realizatorów tych zadań.

W Programie ujęto informację o źródłach finansowania jakimi mają być środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań, dotacje, środki z budżetu państwa.

Zgodnie z zapisami Programu, realizacja ma odbywać się we współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie i m.in.: powiatowego centrum pomocy rodzinie we Włoszczowie, Prokuratury Rejonowej i Sądu Rejonowego we Włoszczowie, poradni psychologiczno – pedagogicznej we Włoszczowie, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, PUP-u we Włoszczowie, oraz parafii Rzymskokatolickich.

W Programie założono, że monitoring prowadzony będzie na zasadzie bieżącego analizowania w sposób ciągły przez cały okres jego obowiązywania. Monitoring realizacji programu będzie oparty na zebraniu informacji od podmiotów realizujących poszczególne zadania określone w celach szczegółowych.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej podczas kontroli złożyła ustne wyjaśnienie, że nie zostało opracowane sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w Gminie Radków za rok 2021.

Reasumując, po analizie dokumentu stwierdzono, że w Programie nie dokonano analizy SWOT, brak również planów odnośnie utworzenia i funkcjonowania placówek wsparcia dziennego, które są elementami wsparcia rodzin w środowisku oraz należą do zadań własnych gminy. Założenia Programu, to głównie praca ośrodka pomocy społecznej we współpracy z różnymi instytucjami oraz realizacja zadań przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego.

Nie sporządzono rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz nie przedstawiono potrzeb związanych z realizacją zadań co jest naruszeniem art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przy opracowywaniu Programu na kolejne lata należy uwzględnić powyższe uwagi.

Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Obecnie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radkowie na dzień kontroli zatrudniał jedną osobę na stanowisku asystenta rodziny na umowę zlecenie na czas określony od 01.06.2022 r.

do 31.08.2022 r. w wymiarze 12 godzin miesięcznie. Natomiast w roku 2021 asystent rodziny był zatrudniony na umowę zlecenie w wymiarze 40 godzin miesięcznie. Osoby zatrudnione jako asystent rodziny w okresie objętym kontrolą posiadały kwalifikacje zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. ukończyły studia wyższe na kierunku pedagogika (zał. nr 1 cz. II).

W trakcie kontroli sprawdzono oświadczenia asystenta rodziny potwierdzające spełnianie wymagań, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3 cyt. ustawy.

Z analizy umowy zlecenia, w której w §1 określony został zakres obowiązków asystenta rodziny wynika, że zawiera on większość zadań, o których mowa w art. 15 ust. 1 w/w ustawy. Zakres obowiązków asystenta należy uzupełnić o zapisy z art. 15 ust. 1 ppkt. 10, 11, 13, 13a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Umowa zlecenie podpisana została przez asystenta rodziny (**zał. nr 5**).

Ponadto w trakcie kontroli nie stwierdzono łączenia wykonywania obowiązków asystenta rodziny z zadaniami pracownika socjalnego na terenie gminy Radków oraz prowadzenia postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, o których mowa w art. 17 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Asystent rodziny podnosi swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, o których mowa w załączniku nr 1 cz. II niniejszego wystąpienia dot. tworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów. Dokumentacja potwierdzająca udział w szkoleniach znajdowała się w teczce osobowej asystenta rodziny.

Gminny Ośrodek w Radkowie, w okresie objętym kontrolą, czyli w 2021 r. uczestniczył w Programie Asystent Rodziny i wnioskował o dodatek do wynagrodzenia dla asystenta rodziny. W ramach Programu, gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 500 zł, które wypłacone zostało asystentowi w formie dodatku specjalnego.

Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa:

W okresie objętym kontrolą, asystent rodziny współpracował z 7 rodzinami, w których łącznie przebywało 21 dzieci. Wszystkie rodziny objęte zostały opieką asystenta na wniosek pracownika socjalnego, w tym dwie od 2017 r., jedna od 2018 r., dwie od 2020 r., jedna od 2021 r. i jedna od 2022 r. Głównym powodem objęcia rodziny wsparciem asystenta była

niezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto w rodzinach występowały problemy tj.: nadużywanie alkoholu przez rodziców lub jednego z nich, niezaradność życiowa, przemoc, długotrwałe bezrobocie, konflikty rodzinne i niepełnosprawność.

W trakcie kontroli sprawdzono dokumentację wszystkich rodzin objętych opieką asystenta. Stwierdzono, że procedura przydzielania rodzinie asystenta nie jest prowadzona zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W dokumentacji rodzin brak było wniosku pracownika socjalnego do kierownika GOPS o przydzielenie asystenta rodziny wraz z uzasadnieniem i decyzją kierownika (**zał. nr 6**). W dokumentacji znajdowały się jedynie zgody na współpracę z asystentem podpisane przez członków/członka rodziny (**zał. nr 7**).

Praca z rodzinami prowadzona jest w oparciu o *Plan pracy z rodziną* (**zał. nr 8**). Plany opracowywane są na okres od jednego do sześciu miesięcy. Plany sporządzane są przez asystenta we współpracy z członkami rodzin, a następnie podpisane przez asystenta, członka rodziny i zatwierdzone przez kierownika GOPS. Plany zawierają następujące informacje: dane osobowe rodziny, cel główny pracy z rodziną, przyczyny trudnej sytuacji życiowej i rodziny, cele wskazane przez rodzinę, zasoby i możliwości rodziny, ograniczenia rodziny utrudniające rozwiązywanie trudnej sytuacji życiowej, działania i zakładane cele do osiągnięcia przez rodzinę, termin oceny planu oraz podpisy: członka rodziny, asystenta oraz kierownika GOPS.

W części dotyczącej działań i zakładanych celów do osiągnięcia wskazano: cele i przewidywane efekty, działania rodziny i asystenta, instytucje i osoby przy pomocy których plan będzie realizowany oraz terminy realizacji.

Zaplanowane cele oraz działania nie są spójne, np. jako cel główny wskazano: „Pomoc przy codziennych obowiązkach związanych z wychowaniem dzieci. Planowanie wydatków”, natomiast w działaniach i zakładanych celach do osiągnięcia (punkt 5 planu) nie uwzględniono ani działań ani celów w zakresie planowania wydatków. Ponadto, w planach wskazane są problemy rodziny, co do których nie zaplanowano ani celów ani działań w celu ich rozwiązania. Jako przyczynę trudnej sytuacji życiowej wskazano np.: małe mieszkanie oraz problemy finansowe związane z zaciągniętymi kredytami jako pierwszorzędne, a w dalszej części planu nie zaplanowano żadnych działań i celów mających na celu rozwiązanie ich. Planowane cele i działania winny uwzględniać wszystkie wyszczególnione w planie problemy i przyczyny trudnej sytuacji rodziny. Z realizacji planu dokonywana jest co trzy miesiące (tak wynika z dat zamieszczonych na ocenach) *Ocena planu pracy z rodziną* (**zał. nr 9**). W ocenie wskazano które zadania udało się zrealizować, a które nie.

Praca asystenta dokumentowana jest również w *Dzienniku pracy asystenta rodziny* (zał. nr 10). Większość wpisów w dzienniku, w części: „rodzaj podjętych działań”, nie odzwierciedla działań asystenta podjętych na rzecz rodziny, a jedynie informują, że w danym dniu asystent wykonywał pracę administracyjną w GOPS. Ponadto w aktach rodziny znajdowały się inne dokumenty dotyczące pracy z rodziną, tj.: *aktualna sytuacja zdrowotna dzieci* (zał. nr 11), *wstępna analiza sytuacji rodziny* (zał. nr 12), *analiza sytuacji szkolnej i wychowawczej dziecka* (zał. nr 13), notatki służbowe z wizyt w środowisku i innych kontaktów z rodziną (zał. nr 14).

W ramach zapewnienia rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, asystenci rodziny realizują następujące zadania (informacje uzyskane po kontroli dokumentacji oraz zawarte w **załączniku nr 1 do kontroli nr 1 cz. III**):

- **udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego** – w tym zakresie, asystent udzielał wskazówek i porad jak prawidłowo i racjonalnie gospodarować budżetem domowym. Ponadto, asystent motywował członków rodzin do dbania o higienę osobistą swoją i dzieci, systematycznego utrzymywania porządku w domu i wokół niego, udzielał instruktażu i wskazówek jak wykonywać niektóre czynności domowe. Zadanie realizowane było w przypadku 5 rodzin;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych** – w ramach zadania, asystent udzielał rodzinom informacji i pomocy w sporządzaniu pism urzędowych (wniosków o pomoc finansową, rzeczową, świadczenie wychowawcze i rodzinne, wniosków do orzecznictwa, itp.), udzielał informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, pomagał rodzinom w poszukiwaniu właściwych dla nich form wsparcia. Pomoc w tym zakresie świadczona była w stosunku do dwóch rodzin;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych** – zadanie realizowane było poprzez rozmowy z członkami rodzin dotyczące bieżących trudności, motywowanie do podjęcia specjalistycznego leczenia oraz rozmowy wspierające, pomoc w ustaleniu terminu konsultacji specjalistycznych. Pomoc w tym zakresie otrzymały trzy rodziny;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi** – w ramach zadania, asystent informował o możliwości skorzystania z różnych form wsparcia dla rodziców i dzieci, zachęcał rodziców do współpracy ze szkołą poprzez

systematyczny kontakt z wychowawcą i nauczycielami oraz do wspólnego spędzania czasu wolnego, udzielał wskazówek jak umiejętnie wyznaczać dzieciom obowiązki domowe. Zadanie realizowane było w sześciu rodzinach;

- **wspieranie aktywności społecznej** – zadanie realizowane było poprzez: zachęcanie rodziców do współpracy z różnymi instytucjami oraz angażowanie rodzin do aktywnego udziału w życiu społecznym. Wsparcia w tym zakresie udzielono sześciu rodzinom;
- **motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej** – w zakresie podnoszenia kwalifikacji wsparcie otrzymały cztery rodziny, natomiast w zakresie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej – pomoc otrzymały 3 rodziny. W ramach realizacji zadania, asystent udzielał poradnictwa dotyczącego umiejętnego poruszania się na rynku pracy, motywował do utrzymania pracy zarobkowej, pomagał nawiązywać kontakty z potencjalnymi pracodawcami;
- **motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych** – realizacja zadania polegała głównie na wsparciu ze strony asystenta rodziny i pracownika socjalnego, a także psychologa zatrudnionego w GOPS;
- **udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych** – dzieci z rodzin objętych opieką asystenta rodziny podobnie jak rodzice korzystają ze wsparcia asystenta rodziny oraz pedagoga, wychowawców i nauczycieli ze szkół do których uczęszczają, a także ze wsparcia psychologa zatrudnionego w GOPS;
- **prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci** – w ramach zadania, asystent omawiał z rodzicami problemy opiekuńczo-wychowawcze i udzielał wskazówek, zachęcał do korzystania z porad specjalistów, udzielał porad w zakresie obowiązków domowych, szkolnych, zachęcał rodziny do wspólnego spędzania czasu wolnego;
- **dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1** – dla rodzin objętych opieką asystenta nie sporządzano okresowych ocen (zał. nr 15). W dokumentacji rodzin znajdowały się sprawozdania roczne, które nie spełniały wymagań ustawowych dla okresowych ocen, ponieważ sporządzane były co 12 miesięcy i nie były zatwierdzone przez kierownika GOPS;
- **monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną** – w okresie objętym kontrolą zakończona została współpraca asystenta rodziny z sześcioma rodzinami, w tym: z dwoma na wniosek asystenta (zał. nr 16), z jedną ze względu na brak chęci

do współpracy ze strony rodziny i pisemnej rezygnacji rodziny (**zał. nr 17**) oraz z trzema ze względu na wygaśnięcie umowy zlecenia asystenta. W przypadku rodzin, z którymi współpraca została zakończona na wniosek asystenta, powodem zakończenia były: zmiana miejsca zamieszkania jednej rodziny i poprawa sytuacji rodzinnej drugiej rodziny. Rodziny, z którymi zakończono współpracę monitorowane są przez pracownika socjalnego, który z monitoringu prowadzonego w formie wizyt w środowisku, sporządza notatki służbowe uwzględniające aktualną sytuację. Wizyty odbywają się raz w miesiącu, przez okres trzech miesięcy;

- **sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach** – w okresie objętym kontrolą nie sporządzano opinii o rodzinie i jej członkach na wniosek sądu;
- **współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny** - jednostki i osoby, z którymi asystent współpracuje najczęściej to: pracownik socjalny, Policja, PCPR we Włoszczowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Włoszczowie, Zespół Interdyscyplinarny, szkoły do których uczęszczają dzieci oraz kuratorzy;
- **udział w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej** – w kontrolowanym okresie, asystent uczestniczył w jednym posiedzeniu zespołu ds. okresowej oceny sytuacji trzypersonalnego rodzeństwa umieszczonego w spokrewnionej rodzinie zastępczej. Posiedzenie odbyło się w PCPR we Włoszczowie (**zał. nr 18**);
- **współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9 a lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną** - w okresie objętym kontrolą asystent rodziny współpracował z zespołem interdyscyplinarnym w przypadku dwóch rodzin w związku z występowaniem w rodzinach zjawiska przemocy. Łącznie w okresie kontrolnym, w czterech rodzinach wszczęta została Procedura Niebieskiej Karty;
- **podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin** – w 2021 r. podejmowane były tego typu działania, tj.: GOPS wystąpił do sądu o ponowny wgląd w sytuację rodziny (**zał. nr 19**), w wyniku czego, sąd zdecydował o umieszczeniu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej. W chwili obecnej rodzina nie jest objęta wsparciem asystenta, ze względu na brak zgody ze strony rodziny (**zał. nr 20**). Mając na uwadze dobro dzieci oraz poszanowanie ich praw, w tym prawa do wychowywania się w rodzinie, a także realizacji zadania określonego w art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej praca z rodziną winna być prowadzona także

w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. W przypadku gdy rodzina nie wyraża chęci współpracy, sąd opiekuńczy może zobowiązać ją do współpracy – zgodnie z art. 109 § 2 ust. 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

W kontrolowanym okresie powyższe zadanie nie było realizowane. Zgodnie z informacją zawartą w załączniku nr 1 część IV GOPS nie podejmował działań w celu tworzenia warunków do działania rodzin wspierających.

Dostęp do specjalistycznego poradnictwa.

GOPS w Radkowie zatrudnia psychologa na umowę zlecenie, ze wsparcia którego korzystają rodziny będące pod opieką asystenta (**zał. nr 21**). Ponadto rodziny informowane są o możliwości korzystania z instytucji świadczących pomoc i wsparcie specjalistyczne, m.in.: Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej we Włoszczowie, psychologa zatrudnionego w PCPR we Włoszczowie, Poradni Zdrowia Psychicznego oraz Poradni Leczenia Uzależnień we Włoszczowie.

Zadanie dotyczące tworzenia oraz rozwoju systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa - realizowane jest prawidłowo z uchybieniami. Uchybienia dotyczą nieprawidłowości w procedurze dotyczącej przydzielania rodzinie asystenta rodziny, która jest niezgodna z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ponadto uchybienia dotyczą braku ciągłości zatrudnienia asystenta rodziny, braku wymaganej ustawowo dokumentacji, tj.: okresowej oceny sytuacji rodziny, sporządzanej co pół roku oraz nieprawidłowości w sporządzaniu planów pomocy polegających na niespójności w planowanych wobec rodziny działaniach, a faktycznych trudnościach i problemach z którymi boryka się rodzina.

Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zgodnie z art. 176 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina zobowiązana jest do współfinansowania kosztów pobytu małoletniego w pieczy zastępczej, wielkość tego współfinansowania określona została w art. 191 ust. 9 cyt. ustawy.

W kontrolowanym okresie tj. od 01.01.2021 r. do dnia kontroli tj. 29.06.2022 r., gmina Radków ponosiła koszty pobytu 3 dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Wysokość środków finansowych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej obrazuje tabela przedstawiona w załączniku nr 1 część V.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Aktualnie na terenie gminy są trzy rodziny zagrożone kryzysem i przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, w których łącznie przebywa dziewięcioro dzieci. W rodzinach występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, problemy związane z nadużywaniem przez rodziców alkoholu, konflikty rodzinne, bezrobocie i przemoc. Pracownik socjalny monitoruje sytuację rodziny poprzez wizyty w środowisku (zał. nr 22). Ze względu na złożoność występujących w rodzinach problemów, zdaniem kontrolujących należałoby dokładnie przeanalizować sytuację rodzin czy nie zachodzi konieczność objęcia ich wsparciem asystenta.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Koordynowania działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Gmina Radków nie realizowała zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ponieważ nie zgłosiły się osoby uprawnione.

Zadanie w okresie objętym kontrolą nie było realizowane.

W wyniku kontroli wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

- 1. Zaktualizować Statut i Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w taki sposób, aby zawierał wszystkie niezbędne zapisy wynikające z obowiązujących przepisów prawa.**

2. **Przy opracowaniu kolejnego gminnego programu wspierania rodziny uwzględnić realizację zadań własnych gminy, o których mowa w art. 176 pkt. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz uwagi zawarte w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.**
3. **Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku sporządzać roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawiać potrzeby związane z realizacją tych zadań.**
4. **Zaktualizować zakres obowiązków asystenta aby zawierał wszystkie zadania wynikające art. 15 ust. 1 w/w ustawy o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**
5. **Zapewnić rodzinom ciągłość wsparcia asystenta rodziny poprzez ciągłość zatrudnienia asystenta rodziny.**
6. **Procedurę przydzielenia rodzinie asystenta rodziny prowadzić zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**
7. **Opracowywać dla rodzin objętych wsparciem asystenta okresowe oceny sytuacji rodzin co pół roku zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**
8. **Plany pracy z rodziną opracowywać w sposób spójny i uwzględniający faktyczne problemy rodziny.**

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2022 poz. 447) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

Ewa Palusz
.....
Anna Kanieczna
.....
(podpisy inspektorów)

z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Mariusz Kosen
.....
KASIMIR DĄBIAŁA DYREKTORA
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA
(zarządzający kontrolę)